

ОГЛЯД

УДК 378.147.88:[636.09:618(092)]

<https://doi.org/10.31548/ujvs2020.01.016>

РОЛЬ В. І. СТЕЛЛЕЦЬКОГО У СТВОРЕННІ МЕТОДИКИ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ З ВЕТЕРИНАРНОГО АКУШЕРСТВА

В. І. БОРОДИНЯ, кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри акушерства, гінекології та біотехнології відтворення тварин,
<https://orcid.org/0000-0001-8290-4377>

Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: borodynina@gmail.com

Анотація. У статті висвітлена роль професора В. І. Стеллецького у створенні методики викладання ветеринарного акушерства у ветеринарних вузах у 1920–1930-х рр. та сучасне використання її підходів і принципів у підготовці фахових ветеринарних акушерів для тваринницького сектору.

Метою дослідження було визначення внеску В. І. Стеллецького у методику викладання ветеринарного акушерства в контексті практичної підготовки студентів. Матеріалом дослідження були його публікації методичного характеру у фахових, періодичних виданнях того часу. Методологічною основою був дослідницький підхід, діалектично поєднаний з принципами історизму і системності, використані системний та аналітичний методи.

З огляду на рівень розвитку ветеринарної науки і освіти наприкінці ІХХ-початку ХХ століття у закладах вищої ветеринарної освіти була прийнята переважно теоретична система навчання. У дореволюційний час ветеринарне акушерство входило в курс хірургічних наук як невелика складова частина хірургії, тому окремої методики викладання цієї дисципліни не було.

Проф. В. І. Стеллецький як викладач курсу акушерства одним з перших створив методику викладання цієї дисципліни, яка давала не лише добрі теоретичні знання у цій галузі ветеринарії, але і високого рівня практичну підготовку. Для цього було застосовано широке коло форм проведення практичних і клінічних занять, подачі і опрацювання навчального матеріалу, що забезпечило набуття студентами високого рівня знань, умінь, компетенцій.

Після проведеного аналізу і визначення основних базових позицій у підготовці ветеринарних лікарів-акушерів, можна зробити висновок, що запорукою підготовки фахівця ветеринарної медицини є не тільки належна теоретична, але і

грунтовна практична та клінічна підготовка. Осучаснені і адаптовані до вимог нинішнього часу вони залишаються ключовими у підготовці сучасних лікарів ветеринарної медицини, акушерів.

Ключові слова: *Стеллецький Василь Іванович, ветеринарне акушерство, практична підготовка студентів, методика викладання*

Актуальність

Ветеринарне акушерство – одна з найдавніших галузей практичної ветеринарії. На кожному послідовному етапі свого становлення, починаючи від найдавніших часів одомашнення тварин, накопичувалися практичні акушерські знання, які передавалися у спадок наступним поколінням. У пізніші часи виникла потреба у професійному обслуговуванні армійської кінноти, а отже, з часом прийшло розуміння у потребі створення ветеринарних шкіл. Згодом почали укладатися перші підручники та посібники з цієї дисципліни, створювалися більш потужні навчальні заклади – ветеринарні (ветеринарно-зоотехнічні) інститути, факультети. Одні реорганізовувалися з ветеринарних шкіл, а інші – створювалися відразу, як інститути. У той час ветеринарне акушерство викладали окремим курсом при кафедрах хірургії, як правило, викладачі хірурги, оскільки фахових акушерів було обмаль. Пізніше, на потребу часу, для забезпечення тваринницької галузі, яка почала стрімко розвиватися, в інститутах були створені окремі кафедри ветеринарного акушерства як самостійні структурні одиниці, завданням яких була цілеспрямована підготовка високоосвічених фахівців з відтворення, майбутніх вчених у цій галузі. З'явилися наукові школи відомих вчених-акушерів. Одночасно з'явилася потреба реорганізува-

ти методику викладання предмету, змістивши акценти на поглиблення практичної підготовки майбутніх спеціалістів, створити методику практичної підготовки з дисципліни ветеринарного акушерства. Настав час, коли кількість накопичених знань і технічний прогрес створили умови і зробили можливим здійснити якісний стрибок на вищий рівень у підготовці фахових кадрів для виробництва, вчених акушерів і викладачів, які суттєво збагатили і поглибили наукові знання у цій галузі (Yablonskyi et al., 2011; Turkevich, 1951; URL, 2019).

Таким чином, у закладах вищої ветеринарної освіти значення практичної підготовки студентів у тому числі й з дисципліни ветеринарне акушерство стало винятковим, а з плином часу актуальність її лише зросла (Lashkul, 2015; Tsvilikhovskyi et al., 2014). У нинішніх умовах існування тваринницької галузі, коли показники відтворення сільськогосподарських тварин усіх видів знизилися у рази і відповідно зменшилася загальна кількість тварин, значення практичної підготовки лікарів ветеринарної медицини, які працюють на виробництві, забезпечуючи належний рівень відтворення тварин, переоцінити важко.

Одним з перших вчених-викладачів ветеринарного акушерства, хто загострив увагу на необхідності набуття студентами ґрунтовніших практичних знань, умінь і компетенцій ще під час вивчення цього предмету на студент-

ській лаві, був перший його викладач у Київському ветеринарно-зоотехнічному інституті (КВЗІ) – завідувач кафедри хірургії (у той час ветеринарне акушерство викладали окремим курсом саме на цій кафедрі), професор Василь Іванович Стеллецький (Borodynia et al., 2018; Maliuk et al., 2018). У 1933 і 1938 рр. ним були опубліковані праці методичного характеру з викладання дисципліни ветеринарного акушерства. Він один з перших викладачів цієї дисципліни дійшов висновку про нагальну необхідність надання студентам ґрунтовнішої клінічної підготовки, а отже і вдосконалення самої методики практичного навчання студентів вищих ветеринарних закладів. Більше того, його власна методика була ним же розроблена, впроваджена і апробована під час викладання ветеринарного акушерства у тих закладах вищої ветеринарної освіти, в котрих йому довелося працювати. Першим з них був Київський ветеринарно-зоотехнічний інститут, до створення і становлення якого проф. В. І. Стеллецький долучився особисто у 1920–1930-х рр., активно і плідно працюючи там, і з яким він не полишав тісного фахового зв'язку все життя (Stelletskiy, 1933; Stelletskiy, 1938).

Метою дослідження було визначення ролі проф. В. І. Стеллецького у створенні методики викладання ветеринарного акушерства у закладах вищої ветеринарної освіти у 1920–1930-х рр., в контексті практичної підготовки студентів.

Матеріали та методи дослідження

Матеріалом дослідження були публікації проф. В. І. Стеллецького методичного характеру щодо важливості у підготовці фахівця з ветеринарної медицини практичної підготовки з

акушерства і напрацювання методики проведення практичних занять з цього предмету, видані фаховими періодичними виданнями. Методологічною основою проведеного дослідження є дослідницький підхід, діалектично поєднаний з принципами історизму і системності. У процесі проведення досліджень використані хронологічний, системний та аналітичний методи.

Результати дослідження та їх обговорення

У дореволюційний час у закладах вищої ветеринарної освіти колишньої імперії, як відомо, була прийнята, переважно, теоретична система навчання, а відповідно і підготовки фахівця як з ветеринарної медицини в цілому, так і з ветеринарного акушерства зокрема (Stelletskiy, 1938). Це було обумовлено об'єктивними обставинами – рівнем розвитку ветеринарного акушерства у період накопичення наукового і клінічного матеріалу і створення закладів вищої ветеринарної освіти, відсутністю поділу даної дисципліни на окремі розділи, які мають самостійне значення (акушерство, гінекологія, штучне осіменіння, хвороби новонароджених). Самостійних кафедр акушерства у щойно створених і реорганізованих інститутах не було, а, отже, і кваліфікованих науковців-викладачів цієї дисципліни бракувало. Акушерство входило в курс хірургічних наук, як невелика складова частина хірургії і лише на початку ХХ століття воно було виокремлене в самостійну науку, і у вищих були засновані кафедри акушерства. Але ще тривалий час викладанням акушерства займалися хірурги. Через це належної уваги ветеринарному акушерству не приділялося і методику викладання цієї дисципліни не розробляли (Turkevich, 1951).

Знаючи з власного досвіду, як го-стро молоді ветеринарні лікарі після навчання у виші, з перших же кроків своєї самостійної роботи відчують брак практичної підготовки з ветеринарного акушерства і як багато та важко їм доводиться працювати, щоб заповнити цю прогалину, набути таких необхідних практичних знань і умінь, В. І. Стеллецький поставив перед собою завдання випрацювати такий метод викладання цієї дисципліни, який давав би майбутнім фахівцям не лише теоретичні знання у цій галузі ветеринарії, але й належну і таку необхідну для роботи практичну підготовку. Для максимально ефективного засвоєння практичного матеріалу, набуття студентами відповідних знань і умінь було застосовано широке коло форм проведення практичних занять (Stelletskiy, 1938).

За методикою викладання, розробленою проф. В. І. Стеллецьким, практичні заняття студентів з ветеринарного акушерства і гінекології, а також дослідження самок великих тварин з метою визначення тільності (жеребності) і неплідності корови (кобили) займали чільне місце і йшли слідом за теоретичним засвоєнням анатомічної будови статевих органів зазначених самок, після ознайомлення з їх топографією і детальним вивченням особливостей будови різних частин на мокрих анатомічних препаратах в аудиторіях. Під час опрацювання тем з анатомії статевих органів самок і самців сільськогосподарських тварин, викладач використовував різноманітні форми подачі цього практичного матеріалу студентам. Крім анатомічних препаратів, їх препарування, демонстрували діапозитиви, таблиці, малюнки, книги на епідіаскопі тощо.

Після такої підготовки студенти групами з В. І. Стеллецьким і асистен-

том відправлялися на бойню, де в практичних умовах навчалися проведенню клінічного дослідження самок тварин перед забоєм. Кожен студент повинен був практикуватися у відпрацюванні методики: а) в набутті досвіду обережно, не грубо вводили руку, складену в «пучку», через анальний отвір в пряму кишку і через вульву – в піхву; б) в дослідженні через пряму кишку; г) в дослідженні через піхву; д) в комбінованому ректально-вагінальному дослідженні. Водночас студенти навчалися застосуванню методів зовнішнього клінічного дослідження самок сільськогосподарських тварин за різних фізіологічних станів (Stelletskiy, 1938).

Після придбання навичок в дослідженні корів, студенти переходили до дослідження кобил. Оскільки забійних кобил було недостатньо, а вагітних і зовсім не бувало на бойнях, доводилося, в міру можливості, практикуватися на кобилах військових частин, транспорту, а головним чином – на клінічному матеріалі. Таким чином практичні заняття зі студентами із зазначених тем проводили крім бойні, в основному в хірургічній клініці КВЗІ (оскільки окремої акушерської на той час не було) і ветеринарних дільницях м. Києва. Здійснювали також виїзди груп студентів у господарства військових частин, де утримували кінське поголів'я, у господарства транспортних організацій (гузовий транспорт у той час був найпоширенішим).

Після цього, наступним етапом у набутті практичної підготовки з ветеринарного акушерства було опанування студентами методики клінічного дослідження корови на вагітність і неплідність, дотримуючись наявних у посібниках з акушерства та описаним проф. Н. Ф. Мишкіним прийомом (Stelletskiy, 1938).

Очевидною перевагою проведення практичних занять на бойні було те, що у студента була нагода проводити передзабійне загальне клінічне дослідження тварини і спеціальне клініко-акушерське чи гінекологічне дослідження, зокрема, робити після цього певні аналітичні висновки, визначатися з діагнозом. Після забою дослідженої ним тварини студент мав можливість співставити свої висновки, перевірити знання, уміння, врахувати свої помилки і з'ясувати їх причини, провести порівняльний аналіз результатів дослідження до забою тварини і після нього. Водночас студент закріплював і свої правильні висновки – діагнози. Робота із самками на бойні була організована також щодо штучного осіменіння з метою оволодіння студентами технічними прийомами цього процесу.

Після двох практичних занять на бойні, де проводили клінічні дослідження тварин за фізіологічних станів і з різноманітною патологією статевих органів, студенти переходили до роботи на клінічному матеріалі і, коли достатньо напрактикуються (час і кількість досліджень для кожного студента залежали від його здібностей), відправлялися на виїзне заняття в навчальне господарство. Там студенти мали можливість виконувати практичні завдання, які мали характер поступового ускладнення. Спочатку досліджували корів з відомими точними датами парування; потім – корів, про парування яких їм не було нічого відомо; вагітних корів, щодо вагітності яких студентам нічого не повідомлялося, і вони повинні були самі встановити їх стан; корів з невідомим терміном вагітності, і студенти повинні були самі визначити час парування корови і термін вагітності.

Таким чином тиражовані виконання завдань з послідовним підвищенням рівнів складності давали можливість студентам на клінічному матеріалі відпрацьовувати теоретичні знання і підтверджувати їх практичними дослідженнями, а отже, набувати таких важливих практичних умінь і навичок (Stelletskiy, 1933).

Під час опрацювання тем практичних занять з ветеринарного акушерства, присвячених фетотомії плода, на початковому етапі проф. В. І. Стеллецький запропонував користуватися прийомом відкритої демонстрації, щоб показати студентам, як потрібно проводити цю операцію. Причому операцію фетотомії сам автор методики проводив на звичайному оцінкованому демонстраційному столі в навчальній аудиторії, щоб студенти могли бачити і запам'ятати особливості, послідовність і специфіку маніпуляцій у кожному конкретному випадку за відповідного діагнозу, а також оцінити дію різних акушерських інструментів – фетотомів: перснеподібних ножів, долот Маркграфа, де Брюйєна, ланцюжкових і дротяних пил тощо. Він вважав, що така відкрита демонстрація обов'язково повинна передувати роботі на фантомі, а тим паче на клінічно хворій тварині (Stelletskiy, 1938).

Практичні заняття, пов'язані з вивченням питань, пов'язаних з положеннями, позиціями передлежаннями і членорозміщеннями плода в родових шляхах, а також виправлення неправильних взаємовідношень, надання рододопомоги студенти відпрацьовували на фантомі. Вимірювання тазу самок великих тварин, визначення невагітного і вагітного стану як шляхом зовнішнього, так і внутрішнього їх дослідження, спо-

стереження за перебігом правильних родів, з записами окремих моментів і спостереження за станом роділлі (вимірювання температури, аускультация тощо впродовж родів), надання допомоги під час неправильних, важких родах, аж до фетотомії студенти опановували практично в клініці і на навчальній і виробничій практиках. За опанування теми з надання рододопомоги студенти відпрацьовували клінічну роботу і здійснювали курацію роділь. Лікування хворих вагітних самок і тварин з післяродовими захворюваннями студенти проводили в клініці і на практиках. Там же вони здійснювали курацію хворих тварин і писали історію хвороби.

Найкориснішими щодо закріплення і застосування у майбутній діяльності набутих у виробничих умовах на клінічному матеріалі практичних знань, умінь, навичок і компетенцій з ветеринарного акушерства були навчальна і виробнича практики. Студенти проходили їх у тваринницьких господарствах (учгоспах, колгоспах, радгоспах) під керівництвом викладача, навесні, у період масових отелень і жеребінь. На навчальній та виробничій практиках студенти більш предметно опановували, в тому числі, питання організації парувальних пунктів і парування тварин, оскільки мали можливість працювати на внутрішньогосподарських парувальних пунктах з великою кількістю тварин.

На глибоке переконання проф. В. І. Стеллецького, під час ректальних і вагінальних маніпуляцій незалежно від мети проведення таких досліджень (ознайомлення чи визначення розміщення статевих органів, вимірювання тазу у самок крупних тварин чи визначення невагітного або вагітного стану, терміну вагітності)

необхідні живі об'єкти. Тільки таким самостійним дослідженням можна і зацікавити студента акушерською роботою, і дати тваринництву лікаря ветеринарної медицини, який володіє акушерською технікою. Уникнути ж травмування внутрішніх органів самки під час внутрішнього її дослідження (ректального, вагінального) студент повинен намагатися вже з першого ж дослідження незалежно від того чи це худоба призначена для подальшого забою, чи для господарського використання. На глибоке переконання Василя Івановича, це був важливий педагогічний момент. Як практик з величезним стажем він знав, що акушерська складова роботи ветеринарного лікаря є однією з найважливіших, і без інтересу, без любові до неї, виконувати її важко. А виключно теоретичним викладанням можна навіть відлякати від неї студента, змальовуючи труднощі й складні ситуаційні обставини, як-то бувало в недобрі старі часи. Від ветеринарного лікаря на виробництві потрібна чітка робота за своєю спеціальністю, без її передоручення. Отже, для оволодіння акушерською технікою для навчання студента необхідні виключно живі об'єкти: корови, кобили тощо (Stelletskiy, 1933).

Великого значення проф. В. І. Стеллецький надавав створенню і обладнанню на кафедрі акушерства власного, укомплектованого тематичними препаратами і різноманітним акушерським інструментарієм (зручним, придатним для маніпуляцій, негроміздким, практичним у використанні) музею. Кафедра повинна мати його для забезпечення максимальної повноти і різнобічності одержуваних студентами фахових знань (Stelletskiy, 1938).

Отже, у 1920–1930-х рр. у КВЗІ, а в подальшому – Київському ветеринарному інституті (КВІ), навчальний процес з ветеринарного акушерства, своєчасно забезпечений ефективною методикою опанування дисципліною, включав широке коло форм набуття студентами практичних знань, умінь, навичок, компетентностей ще в період навчання в інституті. Це дозволяло починаючим дипломованим лікарям ветеринарної медицини на нових місцях роботи у тваринницьких господарствах не боятися труднощів і специфіки акушерського фаху, на високому рівні надавати акушерську і гінекологічну допомогу тваринам, швидко завойовувати авторитет досвідчених майстрів своєї справи. Завдяки ґрунтовним знанням, умінням, навичкам, одержаним на студентській лаві, з честю долаючи перші виробничі труднощі, у молодих людей підвищувалася самооцінка, вони стверджувалися у правильності обраної професії, а це стимулювало їх до подолання нових висот професійної майстерності.

Багаторічна практика викладацької роботи проф. В. І. Стеллецького у ветеринарних вишах Києва та Оренбурга довела, що така методика навчання студентів практичним знанням і умінням з ветеринарного акушерства дає добрі результати.

Багато поколінь ветеринарних акушерів, навчених на методиці, створеній і відпрацьованій впродовж років професором В. І. Стеллецьким у КВЗІ і пізніше у КВІ, поповнювали багаточисельні загони лікарів ветеринарної медицини не тільки України, а й багатьох республік колишнього Союзу. Всюди, де вони працювали, гідно представляли свій навчальний заклад, який дав їм путівку в життя, свого

вчителя – професора Василя Івановича Стеллецького – першого викладача дисципліни акушерства і гінекології, яку він читав окремим курсом при кафедрі хірургії. Творчо, вдумливо, не формально ставився до навчання студентів акушерській фаховій майстерності, намагаючись передати їм усі свої знання, практичні уміння і навички, фахові компетентності, будучи при тому професором, завідувачем кафедри хірургії. Певна річ, що навчаючи студентів ветеринарному акушерству, і сам проф. В. І. Стеллецький навчався поряд зі своїми учнями-студентами. Він навчався навчати. Вдумливо, грамотно, ефективно доносити до них практичні знання, адже саме через них здійснюється симбіоз теоретичних знань з практичними навичками, які майбутній ветеринарний акушер повинен отримати під час клінічної підготовки і пронести їх через усю подальшу професійну діяльність.

Нині, як і раніше дисципліна «Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення сільськогосподарських тварин з основами андрології», будучи клінічною, займає чільне місце в системі підготовки і формування фахівців ветеринарної медицини поряд з іншими клінічними дисциплінами остаточно формує профіль майбутнього фахівця.

Аналізуючи і порівнюючи основні базові позиції підготовки ветеринарних лікарів-акушерів за період існування ветеринарного факультету (наступного року відзначатимуть віковий ювілей), можна зробити висновок, що більшість форм і елементів клінічної підготовки студентів з ветеринарного акушерства, якими послуговуються нині, були введені в програму практичної і клінічної підготовки з подачі проф. В. І. Стеллецького. Осучасне-

ні, примножені і адаптовані до вимог нинішнього часу вони залишаються базисними у підготовці сучасних лікарів ветеринарної медицини.

Таким чином, запорукою підготовки фахівця є не тільки належна теоретична, але і відповідно, ґрунтовна практична і клінічна підготовка. Осу-часнені і адаптовані до вимог нинішнього часу вони залишаються ключовими у підготовці сучасних лікарів ветеринарної медицини, акушерів-гінекологів. Фахова підготовка з «Акушерства, гінекології та біотехнології відтворення сільськогосподарських тварин з основами андрології» передбачає здобуття знань, вироблення умінь користуватися цими знаннями, застосовувати їх на практиці у майбутній своїй діяльності. Справжній сучасний фахівець – це, насамперед, думаюча людина, з баченням напрямів і перспектив розвитку галузі ветеринарної медицини в цілому.

Висновки і перспективи

З викладеного в статті матеріалу можна зробити висновок, що роль і пріоритет проф. В. І. Стеллецького у створенні методики практичної підготовки студентів з ветеринарного акушерства у ветеринарних вишах беззаперечні. Ним була розроблена і доведена до досконалості така методика викладання цієї дисципліни, яка давала майбутнім фахівцям не лише належну теоретичну, але і ґрунтовну практичну і клінічну підготовки. Загальні її принципи актуальні й нині. Для максимально ефективного засвоєння практичного матеріалу, набуття студентами відповідних фахових знань і умінь було застосовано широке коло форм проведення клінічних занять і подачі навчального матеріалу.

References

- Yablonskyi, (2011). *Veterynarne akusherstvo, hinekologhiia ta biotekhnologhiia vidtvorennia tvaryn z osnovamy androlohiï : pidruchnyk* [Veterinary obstetrics, gynecology and biotechnology of animal reproduction with the basics of andrology] Vinnytsia : Nova knyha, 608.
- Turkevich, (1951). *Vstupitel'naya lektsiya dotsenta po kursu: «Veterynarnoye akusherstvo, ginekologiya i iskusstvennoye osemeneniye sel'skokhozyaystvennykh zhivotnykh» dlyastudentov 4 kursa, 1951/52 uch. god.*
- DAK Introductory lecture of associate Professor K. I. Turkevich on the course: «Veterinary obstetrics, gynecology and artificial insemination of farm animals» for 4th year students, 1951/52 academic year. DUCK (Derzhavnyi arkhiv mista Kyieva). F. R1361. OP. 1, SPR. 311, 14.
- Veterinariya v Rossii XIX veka. Veterinary medicine in Russia of the XIX century. URL:https://studopedia.su/1_43832_veterynarnoe-obrazovanie-srednee-i-visshee.html (datazvernennia: 18.07.2019).
- Lashkul, V. A. (2015). *Analiz protsesu navchannia maibutnikh likariv* [Analysis of the training process of future doctors] *veterynarnoi medytsyny u vyshchomu ahrarnomu zakladiosvity v aspekti formuvannia profesiino-etychnoi kompetentnosti. Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu biorekursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Seria : Pedahohika, psykhologhiia, filosofii*, 208 (2):156–172.
- Tsvilikhovskiy, M. I., Bereza, V. I., Nemova, T. V., Paliukh, T. A., Kanivets, O. M. (2014). *Profesiina pidhotovka fakhivtsia veterynarnoi medytsyny* [Professional training of veterinary medicine specialists]: K.: «Kompyrnt», 160.
- Borodynia, V. I. (2018). *Istoriia kafedry akusherstva, hinekologhiï ta biotekhnologhiï vidtvorennia tvaryn* [History of the Department]. NUBiP Ukrainy (1928–2018 rr.) / tain.; Kyiv.: NUBiP Ukrainy, 256.

- ,(2018). Kafedra khirurgii i patofiziologii im. akad. I.O. Povazhenka. Istoryko-bibliohrafichnyi narys [Historical and bibliographic essay] do 120-richchia Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy / tain.; Kyiv.: TOV «TsP «KOMPRYNТ», 124.
- Stellets'kiy, V. I. (1933). K voprosu o prepodavanii veterinarnogo akusherstva v vet. Vuzakh. Uchen. zap. Kazan. gos. vet. in-ta. Kazan', 1933. T. XLII. (Dokl. na 2-y khirurg. konf. v Kazan. vet. in-te : voprosy i preniya), 121–136.
- Stellets'kiy, V. I. (1938). O prakticheskikh zanyatiyakh studentov po akusherstvu [About practical classes of students on obstetrics]. Sov. veterinariya, 11:19–20.

Borodynia V. I. (2020). THE ROLE OF V.I. STELET'SKIY IN THE DEVELOPMENT OF TEACHING TECHNIQUE FOR PRACTICAL TRAINING OF STUDENTS

IN VETERINARY OBSTETRICS. *Ukrainian Journal of Veterinary Sciences*, 11(1): 152–160, <https://doi.org/10.31548/ujvs2020.01.016>

Abstract. The article highlights the role of Professor V. I. Stellets'kiy in creating a methodology for teaching technique of veterinary obstetrics at veterinary institutes in the 1920's and 1930's and the modern use of its approaches and principles in the frame of training of veterinary obstetricians for the livestock sector. The aim of this research was to determine the contribution of V.I. Stellets'kiy to development of the methodology of teaching veterinary obstetrics in the context of practical training of students. The research materials are represented by methodological publications in professional journals of the period of his activity. The methodological basis of the research is the exploratory approach, dialectically combined with the principles of historicism and systematicity. Also, systematic and analytical methods were applied.

From the point of view of development level of veterinary science and education at the end of the IX – beginning of the XX century, institutions of higher veterinary education were employing mainly theoretical training system. In the pre-revolutionary period, veterinary obstetrics was a part of surgical sciences as a small component of surgery, so there was no separate methodology for teaching this discipline.

Prof. V. I. Stellets'kiy is one of the first tutors of the obstetrics course. He has developed a methodology for teaching this discipline, which gave not only good theoretical knowledge in this field of veterinary science, but also a high level of practical training. A wide range of forms of practical and clinical classes, teaching and processing educational material has served this purpose and ensured acquisition of a high knowledge, skills and competencies level by students.

After the analysis and determination of the main basis positions in training veterinarians-obstetricians, it becomes possible to conclude that the key to training of a veterinary specialist is not only a high level theoretical tuition, but also a thorough practical and clinical schooling. While being modernized and adapted to the requirements of the present time, the described elements retain their crucial role in training modern veterinarians and obstetricians.

Keywords: Stellets'kiy Vasyl Ivanovych, veterinary obstetrics, practical training of students, teaching techniques

Подано до друку 22 листопада 2019 року